

KUTSESTANDARD

Puhkpilliorkestri juht, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Puhkpilliorkestri juht, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Puhkpilliorkestri juht on isik, kes omab muusikalisi võimeid, haridust ja kogemusi aktiivselt tegutseva orkestrikollektiivi juhtimiseks. Tema töö eesmärk on orkestri kunstiline juhtimine ning publikule kõrgetasemelise muusikaelamuse pakkumine.

Orkestrijuhi töö on oma olemuselt pedagoogiline ning eeldab lisaks muusikalistele oskustele ka iseseisvat tööd orkestriga ning meetoodilisi ja psühholoogilisi teadmisi. Puhkpilliorkestri juht valdab dirigeerimistehnikat, tunneb ja tunnetab orkestrit kui instrumenti, oskab lugeda orkestri partituuri, tunneb orkestri literatuuri ja valdab erinevaid muusikastiile.

Puhkpilliorkestri juht, tase 7 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku ja/või professionaalset puhkpilliorkestrit. Ta osaleb juhatab orkestriga üleriigiliste ja rahvusvaheliste puhkpilliorkestrite konkurssidel ja/või festivalidel. Võtab osa konkursside žüriide tööst, on üldjuht/dirigent regionaalsel laulu- ja orkestrimuusika päeval ja/või üldlaulupeol (ka noorte laulupeol), avaldab erialaseid publikatsioone või tegutseb täiendkoolitajana.

Lisaks puhkpilliorkester, tase 7-le on järgmised kutsed:

Puhkpilliorkestrijuh, tase 5 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes tagab isetegevusliku puhkpilliorkestri toimimise. Ta organiseerib esinemisi ning osaleb kohalikus kultuurielus ja orkestriliikumise tegevuses.

Puhkpilliorkestrijuh, tase 6 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku puhkpilliorkestrit ja osaleb orkestriga piirkondlikus kultuurielus. Ta võtab osa puhkpilliorkestrite konkurssidest Eestis ja/või juhatab orkestrit maakondlikel laulupäevadel.

Puhkpilliorkestri juht, tase 8 on ka rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik, kes osaleb aktiivselt puhkpillimuusika arendamisel nii Eestis kui rahvusvaheliselt. Ta osaleb juhatab orkestriga üleriigilistel ja tunnustatud rahvusvahelistel orkestrite konkurssidel. Ta viib läbi puhkpilliorkestri muusika meistrkursusi. Käib võimalusel külalisdirigendiks nii amatöör- kui ka professionaalsete orkestrite juures ning võimalusel osaleb rahvusvahelistes žüriides või rahvusvaheliste organisatsioonide töö korraldamises.

A.2 Tööosad

A.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine

1. Tegevuse planeerimine.
2. Tööruumi ja inventari ettevalmistamine.
3. Orkestri struktuuri loomine ja arendamine.
4. Töökultuuri arendamine.

A.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine

1. Repertuaari valimine.
2. Proovide ettevalmistamine.

3. Proovide läbiviimine. 4. Töötamine pillirühmadega. 5. Dirigeerimine. 6. Kontserttegevus. A.2.3 Töötamine repertuaariga 1. Dirigendi töö repertuaariga. 2. Repertuaari kohandamine.
Valitavad tööosad
A.2.4 Orkestri loomine 1. Koostöö loomine katusorganisatsiooniga. 2. Orkestri majandamine. 3. Protsesside juhtimine. 4. Potentsiaalsetes pillimängijates huvi äratamine. 5. Pillimängu õpetamine. 6. Orkestri koosseisu komplekteerimine. 7. Inimeste juhtimine. A.2.5 Orkestri arendamine 1. Orkestri kaasajastamine. 2. Orkestri mängutaseme arendamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Puhkpilliorkestri juhi tööaeg on paindlik. Töötatakse ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Töö toimub üldjuhul siseruumides, kuid esinetakse ka välitingimustes.
A.4 Töövahendid
Noodimaterjal, dirigendipult, dirigeerimiskepp ja sau.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Puhkpilliorkestri juhi töös on olulised loovus, loomingulisus, empaatiavõime, analüüsivõime, valmisolek meeskonnatöök, pinge- ja stressitaluvus, enesedistsipliin, täpsus ja vastutustunne.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Puhkpilliorkestrijuht, tase 7 on üldjuhul puhkpillimuusika või dirigeerimisalase magistritasemel haridusega isik, kes omab vähemalt viieaastast töökogemust orkestrijuhina.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Puhkpilliorkestri juht, orkestrijuht, puhkpilliorkestri dirigent, pasunakoori juht.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Puhkpilliorkestri juht, tase 7 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.3 ja B.2.6 (läbiv kompetents) tõendamine ning ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.
B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad:	

1. Koostab orkestri hooajalise töögraafiku ja eelarve kooskõlastatult tööandjaga. Töötab välja repertuaariplaani vastavalt orkestri võimekusele. Planeerib kontserttegevuse, arvestades valitud repertuaari.
2. Kontrollib ja kooskõlastab tööandjaga orkestri tööks vajaliku inventari (nt toolid, puldid, noodid jms) ja proovide tegemiseks sobilike tingimuste olemasolu (valgus, akustika, õhk, temperatuur jne).
3. Koostöös orkestrivanemaga koordineerib orkestri juhatuse tegevust, lähtudes orkestri koosseisust ning vajadustest.
4. Koostöös orkestrivanemaga nõuab orkestrilt proovi- ja esinemiskultuuri (distsipliin, käitumine, riietus jms) täitmist ja säilitamist, lähtudes kokkulepetest ja heast tavast.

B.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Koostab orkestri repertuaariplaani vastavalt orkestri võimetele ja töögraafikule, loominguilistele taotlustele ning ürituste vajadustele, järgides orkestri kunstilise arendamise lähemaid ja kaugemaid eesmärke.
2. Valmistab ette noodimaterjali või delegerib noodimaterjali ettevalmistamise vastavalt orkestri struktuurile.
3. Juhib orkestriproove (sh kontserdi peaproov, akustikaproov), kasutades prooviaega efektiivselt, nõudes orkestrilt tähelepanu ning distsipliini.
4. Juhendab pillirühmade kontsertmeisterid rühmaproovide läbiviimisel, ühtlustades štrihhid ja kõlanõuded antud muusikateose esitamiseks.
5. Dirigeerib orkestrit, lähtudes muusikast ja orkestri kunstilistest taotlustest, andes orkestrantidele vajalikud ja selged juhised orkestrimängu põhinoete täitmiseks, järgides interpretatsiooni, stiilitunnetust ja kunstilist üldmuljet ning suurendades nõudlikkust orkestri taseme suhtes.
6. Dirigeerib õpetatud repertuaari orkestri kontsertidel vastavalt hooajaplaanile ja orkestri kunstilisele tasemele. Kontserttegevuse korraldamisel on asjalik ja konkreetne ning lähtub kontserttegevuse plaanist.

B.2.3 Töötamine repertuaariga

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Analüüsib esimese kuni viienda raskusastme puhkpilliorkestri repertuaariplaanis olevaid heliteoseid (heliteose taust, stiil, vorm, harmoonia, orkestratsioon jne), toetudes muusikateoreetilistele teadmistele; koostab heliteose interpretatsiooni plaani.
2. Vastavalt orkestri koosseisule ja orkestrantide mänguoskusele kohandab vajaduse korral valitud repertuaari (pillide asendamine partituuris, üksikute pillipartiide lihtsustamine jne) või kooskõlastab arranžeerijaga vajalikud partituuri täiendused ning arranžeerib uut repertuaari.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav lisaks ühe kompetentsi tõendamise valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.

B.2.4 Orkestri loomine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Arutab katusorganisatsiooniga (kool, kultuurikeskus, KOV, kontsertorganisatsioon jne) läbi orkestri loomise võimalused. Analüüsib koos katusorganisatsiooniga orkestri loomise mõju kohalikule kultuurielule. Tutvustab loodava orkestri eesmärke ning plaane katusorganisatsiooni juhtkonnale.
2. Koostab orkestri eelarve ja koostöös katusorganisatsiooniga lepib kokku orkestri ülalpidamiskulud (töötasud, harjutusruumi rent, noodimaterjali ost, pillide soetamine, transport, osalustasud jms) ja orkestri majandamise viisid (klubiline asutus, muusikaring, MTÜ, projektipõhisus, sponsorlus jne).
3. Kavandab tegevused ja toetab katusorganisatsiooni ressursside leidmisel, lähtudes eesmärkidest. Jälgib protsesside toimimist, analüüsib olukorda ja tulemusi, vajadusel sekkub ja kavandab muudatused õigeaegselt.
4. Lepib organisatsioonide (koolid, kultuurikeskused jne) juhtkonnaga kokku kohtumise pillimänguhuvilistega (sh vajaduse korral pillide tutvustamine), mille eesmärgiks on potentsiaalsetes mängijates huvi äratamine ning liikmete leidmine orkestrisse.
5. Organiseerib leitud pillimänguhuvilistele pilliõppe (puu-, vask- ja löökpillid) vastavalt loodava orkestri vajadustele ja võimalustele. Pillimängu õpetamisel arvestab puhkpillimängu õpetamise metoodika, pedagoogika ja ansamblimängu alustega.
6. Koondab pillimängu oskavad huvilised orkestrisse, jaotades mängijad pillirühmadesse vastavalt nende võimetele ja sobivusele.

7. Annab tegutsemiseks selged juhised, võtab vastutuse enda ja orkestri tegevuse eest. Motiveerib ja innustab orkestrante. Annab õigeaegset ja asjakohast tagasisidet. Kaasab, delegerib vajadusel töö ning annab ülesandeid vastavalt orkestri struktuurile.

B.2.5 Orkestri arendamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Arendab orkestri kunstilist taset ja olmetingimusi lähtuvalt rahvusvahelistest standarditest, kooskõlastades tööandjaga täiendavad meetmed orkestri arenguks.
2. Nõuab orkestrantidelt pidevat individuaalset tööd instrumendi paremaks valdamiseks. Jälgib ja vajaduse korral juhendab pillirühmade kontsertmeistrite tööd. Arendab orkestrit nõudliku repertuaari kaudu, korraldades orkestriga järjepidevalt kontserte ning osaledes rahvusvahelistel konkurssidel.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENSIID

B.2.6 Puhkpilliorkestrijuht, tase 7 kutset läbiv kompetents

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Loob positiivse töömeeleolu. On oma nõudmistes konkreetne ja eesmärgile orienteeritud.
2. Suhtleb edukalt inimestega erinevatel tasanditel (meedia, publik, kolleegid, orkestrandid jne). On avatud tagasisidele, publikut austav ja kriitikat analüüsiv.
3. Arendab erialaseid teadmisi läbi pideva professionaalse õppe (täienduskoalitused, meistikursused jne). Loeb süstemaatilisel erialast kirjandust ja hoiab end kursis puhkpillimuusika arengusuundadega.
4. Arvestab oma töös teadmistega kultuuriloost ja muusikaajaloost.
5. Järgib organisatsioonis kehtestatud nõudeid, sh tuleohutus- ja turvanõudeid.
6. Järgib oma töös eetikanorme.
7. Kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus ja standardmoodulitele IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 1 Arvuti kasutamise oskused). Kasutab tööks vajalikke eriprogramme, nt Sibelius, Finale.
8. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused).

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-01062017-07/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Andres Avarand, Tallinna Linnatranspordi Puhkpilliorkester Kalev Kütaru, Salme Kultuurikeskus Aavo Ots, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Valdo Rütelmaa, Eesti Puhkpillimuusika Ühing
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	01.06.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	02.11.2021
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2652 Muusikud, lauljad ja heliloojad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles	Conductor, level 7
----------------	--------------------

C.3 Lisad Lisa 1 [Arvuti kasutamise oskused](#)Lisa 2 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)